

Fundacja "Parowozownia Chabówka" ochroni unikatowe dziedzictwo polskiej kolei

24.7.2026 - | Polskie Koleje Państwowe

PKP S.A. i PKP Intercity S.A. tworzą Fundację „Parowozownia Chabówka”, której celem jest zabezpieczenie przyszłości historycznej parowozowni oraz zgromadzonej w niej unikatowej kolekcji zabytkowego taboru. Do jej zadań należeć będą ochrona zbiorów, utrzymanie infrastruktury i pojazdów historycznych, a także rozwój Parowozowni jako miejsca, w którym dziedzictwo polskiej kolei jest zachowywane, przywracane do ruchu i udostępniane kolejnym pokoleniom. Utworzenie Fundacji rozpoczyna nowy etap działalności tego miejsca, pozwoli przekształcić dotychczasowy skansen w nowoczesny i aktywny ośrodek dziedzictwa kolejowego.

Zakres działalności Fundacji obejmie również inicjatywy muzealne, edukacyjne i turystyczne oraz organizację wydarzeń tematycznych. Istotnym zadaniem pozostanie zachowanie specjalistycznej wiedzy dotyczącej renowacji i obsługi historycznych pojazdów kolejowych, a także przekazywanie tych kompetencji kolejnym pokoleniom. W tym celu Fundacja planuje podjąć współpracę ze szkołami technicznymi, organizacjami kolejowymi, stowarzyszeniami miłośników kolei i partnerami lokalnymi. PKP Intercity wesprze utrzymanie czynnego taboru oraz organizację przejazdów zabytkowymi składami, wykorzystując swoje zaplecze techniczne, operacyjne i przewozowe.

- Parowozownia Chabówka jest wyjątkowym miejscem na mapie polskiej kolei. Powołanie Fundacji pozwoli nie tylko zabezpieczyć bezcenne zabytki techniki, lecz także nadać temu dziedzictwu współczesny wymiar edukacyjny i turystyczny. Chcemy, aby historia polskiej kolei była chroniona, ale również pozostawała żywa i dostępna dla kolejnych pokoleń - mówi Dariusz Klimczak, Minister Infrastruktury.

- Z satysfakcją ogłaszamy powołanie Fundacji „Parowozownia Chabówka”. W roku obchodów 100-lecia PKP i 200-lecia narodzin kolei na świecie w sposób szczególny podkreślamy, że transport szynowy to nie tylko sposób przemieszczania się, lecz także istotna część naszego dziedzictwa. Jako Grupa PKP czujemy się odpowiedzialni nie tylko za rozwój nowoczesnej i bezpiecznej kolei, ale również za ochronę jej bogatej historii oraz dorobku wielu pokoleń kolejarzy - mówi Alan Beroud, Prezes Zarządu PKP S.A. i Grupy PKP.

Początki Parowozowni w Chabówce sięgają 1884 r. Dotychczasowy Skansen Taboru Kolejowego został urządzony na terenie parowozowni odbudowanej w 1947 roku. Jego uroczyste otwarcie nastąpiło 11 czerwca 1993 roku, jednak historyczny tabor zaczęto gromadzić w Chabówce już w połowie lat osiemdziesiątych XX wieku. Lokalizacji sprzyjało położenie w pobliżu jednej z najciekawszych historycznych tras kolejowych w Polsce - linii prowadzącej przez Mszanę Dolną i Limanową do Nowego Sącza. Przez ponad trzy dekady Chabówka stała się rozpoznawalnym ośrodkiem ochrony zabytków kolejnictwa. Historyczne pojazdy są tutaj prezentowane, konserwowane i naprawiane, a sprawne jednostki wykorzystywane do prowadzenia pociągów historycznych.

Unikatowa kolekcja historycznego taboru

W Parowozowni Chabówka znajduje się ponad 100 jednostek historycznego taboru. Wśród nich jest 17 sprawnych pojazdów, w tym 3 czynne parowozy, 33 jednostki oczekujące na naprawy okresowe

oraz 53 obiekty pełniące funkcję eksponatów. Zaplecze Parowozowni obejmuje hale naprawcze, warsztaty, budynek administracyjny mieszczący ekspozycję muzealną i miejsca noclegowe, zabytkowy peron oraz tereny przeznaczone do prezentowania pojazdów.

Fundacja przejmie także 53 jednostki nieczynnego taboru historycznego, w tym:

- 27 lokomotyw – 19 parowozów, trzy lokomotywy elektryczne i pięć lokomotyw spalinowych;
- 18 wagonów – trzy osobowe, dziewięć towarowych i sześć służbowych;
- dwa tendry;
- pięć pługów odsnieżnych;
- żuraw kolejowy.

Fundacja będzie także korzystać z taboru czynnego, pojazdów przeznaczonych do przywrócenia do ruchu oraz maszyn i urządzeń niezbędnych do ich utrzymania.

Wśród najcenniejszych obiektów znajdujących się w Chabówce jest parowóz TKb-1479 z 1878 roku – najstarszy zachowany parowóz w Polsce. Do wyjątkowych pojazdów należą również parowóz Ty37-17, wyprodukowany w 1938 roku w Zakładach Cegielskiego w Poznaniu, parowóz OKz32-2 – jedyny zachowany przedwojenny polski parowóz przeznaczony do pracy na liniach górskich oraz parowóz Ol12-7 z 1912 roku.

Zabytkowe pojazdy z Chabówki były wykorzystywane przy realizacji produkcji filmowych. Tutejszy tabor pojawiał się między innymi w filmach „Lista Schindlera”, „Przedwiośnie”, „Złoto dezertów”, „Katyń” i „Szatan z siódmej klasy”.

Zachowanie wiedzy i specjalistycznych kompetencji

Jednym z istotnych zadań Fundacji będzie zachowanie wiedzy pracowników zajmujących się zabytkowym taborem. W Parowozowni pracują mechanicy, rzemieślnicy, elektrycy i inni specjaliści posiadający kompetencje niezbędne do konserwacji oraz napraw historycznych pojazdów. Część z nich zbliża się do wieku emerytalnego, dlatego szczególnego znaczenia nabiera przekazywanie ich doświadczenia kolejnym pokoleniom pracowników kolei. Współpraca ze szkołami technicznymi

i organizacjami kolejowymi ma umożliwić prowadzenie zajęć praktycznych oraz zachowanie umiejętności związanych z technologiami, które nie są już powszechnie wykorzystywane we współczesnym kolejnictwie.

Rozwój przejazdów historycznych

Jednym z głównych kierunków działalności Fundacji będzie rozwijanie przejazdów zabytkowymi składami. Obecnie pociągi historyczne są uruchamiane przede wszystkim w sezonie letnim. Nowa formuła działalności ma umożliwić rozszerzenie oferty o kolejne trasy i wydarzenia tematyczne. Planowane jest również połączenie oferty Parowozowni z projektem PKP Intercity „Nieśpieszny”.

- Zależy nam, aby zabytkowy tabor z Chabówki nie był wyłącznie prezentowany jako część ekspozycji, lecz nadal wyjeżdżał na tory. PKP Intercity wniesie do działalności Fundacji swoje doświadczenie techniczne, operacyjne i przewozowe, wspierając utrzymanie sprawnych pojazdów, rozwój przejazdów historycznych oraz połączenie tej oferty z projektem „Nieśpieszny”. Dzięki temu pasażerowie będą mogli poznawać historię kolei podczas prawdziwej podróży zabytkowym składem – mówi Joanna Siecińska, Członek Zarządu PKP Intercity.

Nowa oferta muzealna i edukacyjna

Fundacja planuje modernizację ekspozycji wewnętrznej i zewnętrznej. Kolekcja zabytkowego taboru

jest unikatowa w skali kraju, jednak wymaga uporządkowania oraz stworzenia spójnej, nowoczesnej narracji wystawienniczej. Ekspozycja znajdująca się w budynku administracyjnym ma zostać wzbogacona o elementy multimedialne i interaktywne. Będzie przedstawiać nie tylko rozwój lokomotyw i wagonów, ale również pracę ludzi kolei – maszynistów, palaczy, mechaników, elektryków, dyżurnych ruchu i pracowników warsztatów. Rozszerzona zostanie także oferta dla szkół. Planowane są zajęcia edukacyjne, warsztaty, zwiedzanie hali lokomotywowni oraz prezentowanie procesu konserwacji historycznego taboru.

Parowozownia otwarta dla rodzin i turystów

Zmiany obejmą również teren i zabudowania Parowozowni. Odnowiony ma zostać budynek główny, którego wygląd będzie nawiązywał do historycznej architektury kolejowej. Modernizację przejdą sala konferencyjna, sala kominkowa, recepcja oraz części wspólne. Na terenach zielonych planowane są miejsca wypoczynku, przestrzeń rodzinna, plac zabaw, strefa gastronomiczna oraz elementy małej architektury utrzymane w stylistyce kolejowej. Rozwijana będzie również baza noclegowa, pole dla kamperów i namiotów oraz przestrzeń przeznaczona do organizowania imprez plenerowych. Uruchomiona zostanie nowa strona internetowa umożliwiająca zakup biletów, rezerwację przejazdów pociągami historycznymi oraz miejsc noclegowych. Dzięki temu oferta Parowozowni stanie się łatwiej dostępna dla turystów z całej Polski.

<https://www.pkp.pl/pl/pkp-aktualnosci/3787-fundacja-parowozownia-chabowka-ochroni-unikatowe-dziedzictwo-polskiej-kolei>